

sed usumfructum, quem sibi aliquis adquisivit, hunc habeat dum vivit, intantum: cum multa, & innumerabiles causae rebus incidunt mortalium, per quas homines jugiter retinere, quod habent, non possunt: & eti satis durum, per hujusmodi difficultates amittere, quod semel possestum est: nisi talis exceptio usufructario opponatur; qua, etiam si dominum vindicaret, posset cum praefatorem vel absentem excludere. §. 2. Sed neque per omnem capitum diminutionem hujusmodi defertmentum minime patimur subiectis. Quare enim si filiusfamilias fuerit is, qui usumfructum habet, forte ex cafreensi peculio, ubi nec patri usumfructus acquiritur, ei possestum, per emancipationem cum amittat: sed secundum quod definitum est, tunc cum tantummodo definire: cum usumfructarius, vel res pereat, & tantummodo cum cum anima vel rei substantia expiri: nisi prædicta exceptio nis vigor reclameretur: excepta videlicet talis capitum diminutione, qua vel libertatem vel civitatem Romanam possit adimere: tunc etenim usumfructus omnimodo eripitur, ad suam revertatur proprietatem. Dat. Kal. Octob. Constantino. LAMPADIO & ORESTES VV. CC. CONSS. 530.

De usufructu filiofam. vel servo relatio.

17. Idem A. Johanni PP.

FX libris Sabinianus quasif nobis relata est, per quam dubitabatur, si usumfructus per servum acquisitus, vel per filiumfamilias, capitum diminutione 9 filii magna, vel media, vel morte, vel emancipatione, vel servi quaque alienatione, vel morte, vel manumissione possit adhuc remanere. Et ideo sancimus in hujusmodi casibus, neque si servus vel filiusfamilias in praefatis casus incident, interrumpi pati, vel domino usumfructum, qui per eos acquisitus est, fed manere intratum. Neque si pater magnam capitis diminutionem vel medium passus fuerit, vel morte ab hac luce fuerit exceptus, usumfructum pere: fed apud filium remanere, etiam si heres a patre non relinquatur. Usumfructum enim per eum acquisitum, apud eum remanere etiam post patris calamitatem oportet: cum plerumque verisimile sit testam contemplatione magis filii, quam patris, usumfructum ei reliquise. Dat. 15. Kal. Novemb. Constantino. post Consulatum LAMPADII, & ORESTIS VV. CC. CONSS. 531.

TIT. XXXIV.

DE SERVITUTIBUS¹² ET AQUA¹³.

De eo, qui adifico luminibus officit. De longi temporis confuetudine.

1. Imp. ANTONINUS A. Calphurnia.

Si quis actiones adversus eum, qui adificium contra veterem¹⁴ formam extruxit, ut luminibus¹⁵ suis officit, competenteribi existimat: more solito [per judicem] exercere non prohiberis: Is, qui judex erit, longi tempora¹⁶ confuetudinem, vicem¹⁷ servitutis obtinere sciet: modo si is, qui pulsatur, nec vi nec clam, nec precario possidet. PP. 3. Id. Novemb. GENTIANO & BASSO CONSS. 212.

De eo, qui sciente domino aquam duxit.

2. Idem A. Martialis.

1. Ratio decendi. 2. Usufructus eiusve actio sola morte usufructuari, & rei interiuria perit. An & non utendo non pertinet, nisi longi temporis partio, ut hic, & I. 12. T. iii. prox. add. Paul. 3. sent. 6. §. 28. & 30. 3. Sunt, inquit Charondas, qui recte hanc legem accipiunt de actione in rem, dicta agitur in s. aqua, infinit. de actione, alioquin existimat: Procurator noster, ne quid contra veterem [formam] atque sollemnem morem innovetur, providebit. PP. 4. Non. Maji, MAXIMO II. & AQUILIA CONSS. 286.

De adificio altius sublatu.

3. Imp. ALEXANDER A. Ricana.

Et in provinciali¹⁸ prædio constitui servitus aquaductus, vel alia servitutes possunt: si ea præcessent, quæ servitutes constituant: tueri enim placa inter contrahentes debent. Quare non ignorabis, si priores possestum, tamenmodo definire: cum usumfructarius, vel res pereat, & tantummodo cum cum anima vel rei substantia expiri: nisi prædicta exceptio nis vigor reclameretur: excepta videlicet talis capitum diminutione, qua vel libertatem vel civitatem Romanam possit adimere: tunc etenim usumfructus omnimodo eripitur, ad suam revertatur proprietatem. Dat. Kal. Octob. Constantino. LAMPADIO & ORESTES VV. CC. CONSS. 530.

De aqua invito donino non ducenta.

4. Idem A. Corneliano.

A Quam¹⁹, qua in alieno loco oritur, sine²⁰ voluntate ejus, ad quem usus aequalis aqua pertinet, Fratris dictum non permittit ducere. PP. Idib. Aug. MAXIMO II. & ALEXANDRO CONSS. 224.

De eo, quod contra servitutem debitam extractum est.

5. Imp. PHILIPPUS A. & PHILIPPUS C. Luciano militi.

Si quid pars adverba contra servitutem adibutus tuis debitum injuriole extruxit: Proses provincie revocare²¹ ad pristinam formam, dannum etiam ratione habita pro sua gravitate curabit. PP. Kal. Febr. PRÆSENTE & ALBINO CONSS. 247.

De aqua invito domino non ducenta.

6. Imp. CLAUDIO A. Prisco.

Proses provincia usu aqua, quam ex fonte juris tui proficiunt allegas, contra statutam²² confuetudinis formam carere tu non permittet: cum sit dum²³ & crudelitati proximum, ex tuis prædis aqua agnus orium scitentibus agis tuis ad aliorum usum vicinorum injurya propagari. PP. 7. Kal. Maij, CLAUDIO A. & PATERNO CONSS. 270.

De vetere confuetudine.

7. Imp. BIOCLET. & MAXIM. AA. & CC. Julianu [PP.]

Si manifeste doceri possit, jus aquæ ex veteri²⁴ more atque obseruatione²⁵ per certa loca proficiens utilitatem certis fundis²⁶ irrigandi causa exhibere: Procurator noster, ne quid contra veterem [formam] atque sollemnem morem innovetur, providebit. PP. 4. Non. Maji, MAXIMO II. & AQUILIA CONSS. 286.

De adificio altius sublatu: de fenestra in pariete vicini facta.

8. Idem A. & CC. Aniceto.

Altius quidem adificia tollere²⁷, si²⁸ domus servitutem non debeat, domus eius minime prohibetur²⁹. In pariete vero tuo, si fenestram Ju-

quoque non est modus inducenda obligationis in futurum. I. 44. §. 1. ff. de obliq. & s. 2. fed utero.

terius prohibito requirunt: fine qua non currit hic preceptio. vid. Mynting. resp. 81. num. 11. add. Paul. 3. sent. 6. §. 28. & 30. 3. Sunt, inquit Charondas, qui recte hanc legem accipiunt de actione in rem, dicta agitur in s. aqua, infinit. de actione, alioquin existimat: Procurator noster, ne quid contra veterem [formam] atque sollemnem morem innovetur, providebit. PP. 4. Non. Maji, MAXIMO II. & AQUILIA CONSS. 286.

De adificio altius sublatu: de fenestra in pariete vicini facta.

9. Idem A. & CC. Aniceto.

Altius quidem adificia tollere²⁷, si²⁸ domus servitutem non debeat, domus eius minime prohibetur²⁹. In pariete vero tuo, si fenestram Ju-

quoque non est modus inducenda obligationis in futurum. I. 44. §. 1. ff. de obliq. & s. 2. fed utero.

10. Idem A. Martialis.

Si manifeste doceri possit, jus aquæ ex veteri²⁴ more atque obseruatione²⁵ per certa loca proficiens utilitatem certis fundis²⁶ irrigandi causa exhibere: Procurator noster, ne quid contra veterem [formam] atque sollemnem morem innovetur, providebit. PP. 4. Non. Maji, MAXIMO II. & AQUILIA CONSS. 286.

De adificio altius sublatu: de fenestra in pariete vicini facta.

11. Idem A. Martialis.

Si manifeste doceri possit, jus aquæ ex veteri²⁴ more atque obseruatione²⁵ per certa loca proficiens utilitatem certis fundis²⁶ irrigandi causa exhibere: Procurator noster, ne quid contra veterem [formam] atque sollemnem morem innovetur, providebit. PP. 4. Non. Maji, MAXIMO II. & AQUILIA CONSS. 286.

De adificio altius sublatu: de fenestra in pariete vicini facta.

12. Idem A. Martialis.

Si manifeste doceri possit, jus aquæ ex veteri²⁴ more atque obseruatione²⁵ per certa loca proficiens utilitatem certis fundis²⁶ irrigandi causa exhibere: Procurator noster, ne quid contra veterem [formam] atque sollemnem morem innovetur, providebit. PP. 4. Non. Maji, MAXIMO II. & AQUILIA CONSS. 286.

De adificio altius sublatu: de fenestra in pariete vicini facta.

13. Idem A. Martialis.

Si manifeste doceri possit, jus aquæ ex veteri²⁴ more atque obseruatione²⁵ per certa loca proficiens utilitatem certis fundis²⁶ irrigandi causa exhibere: Procurator noster, ne quid contra veterem [formam] atque sollemnem morem innovetur, providebit. PP. 4. Non. Maji, MAXIMO II. & AQUILIA CONSS. 286.

De adificio altius sublatu: de fenestra in pariete vicini facta.

14. Idem A. Martialis.

Si manifeste doceri possit, jus aquæ ex veteri²⁴ more atque obseruatione²⁵ per certa loca proficiens utilitatem certis fundis²⁶ irrigandi causa exhibere: Procurator noster, ne quid contra veterem [formam] atque sollemnem morem innovetur, providebit. PP. 4. Non. Maji, MAXIMO II. & AQUILIA CONSS. 286.

De adificio altius sublatu: de fenestra in pariete vicini facta.

15. Idem A. Martialis.

Si manifeste doceri possit, jus aquæ ex veteri²⁴ more atque obseruatione²⁵ per certa loca proficiens utilitatem certis fundis²⁶ irrigandi causa exhibere: Procurator noster, ne quid contra veterem [formam] atque sollemnem morem innovetur, providebit. PP. 4. Non. Maji, MAXIMO II. & AQUILIA CONSS. 286.

De adificio altius sublatu: de fenestra in pariete vicini facta.

16. Idem A. Martialis.

Si manifeste doceri possit, jus aquæ ex veteri²⁴ more atque obseruatione²⁵ per certa loca proficiens utilitatem certis fundis²⁶ irrigandi causa exhibere: Procurator noster, ne quid contra veterem [formam] atque sollemnem morem innovetur, providebit. PP. 4. Non. Maji, MAXIMO II. & AQUILIA CONSS. 286.

De adificio altius sublatu: de fenestra in pariete vicini facta.

17. Idem A. Martialis.

Si manifeste doceri possit, jus aquæ ex veteri²⁴ more atque obseruatione²⁵ per certa loca proficiens utilitatem certis fundis²⁶ irrigandi causa exhibere: Procurator noster, ne quid contra veterem [formam] atque sollemnem morem innovetur, providebit. PP. 4. Non. Maji, MAXIMO II. & AQUILIA CONSS. 286.

De adificio altius sublatu: de fenestra in pariete vicini facta.

18. Idem A. Martialis.

Si manifeste doceri possit, jus aquæ ex veteri²⁴ more atque obseruatione²⁵ per certa loca proficiens utilitatem certis fundis²⁶ irrigandi causa exhibere: Procurator noster, ne quid contra veterem [formam] atque sollemnem morem innovetur, providebit. PP. 4. Non. Maji, MAXIMO II. & AQUILIA CONSS. 286.

De adificio altius sublatu: de fenestra in pariete vicini facta.

19. Idem A. Martialis.

Si manifeste doceri possit, jus aquæ ex veteri²⁴ more atque obseruatione²⁵ per certa loca proficiens utilitatem certis fundis²⁶ irrigandi causa exhibere: Procurator noster, ne quid contra veterem [formam] atque sollemnem morem innovetur, providebit. PP. 4. Non. Maji, MAXIMO II. & AQUILIA CONSS. 286.

De adificio altius sublatu: de fenestra in pariete vicini facta.

20. Idem A. Martialis.

Si manifeste doceri possit, jus aquæ ex veteri²⁴ more atque obseruatione²⁵ per certa loca proficiens utilitatem certis fundis²⁶ irrigandi causa exhibere: Procurator noster, ne quid contra veterem [formam] atque sollemnem morem innovetur, providebit. PP. 4. Non. Maji, MAXIMO II. & AQUILIA CONSS. 286.

De adificio altius sublatu: de fenestra in pariete vicini facta.

21. Idem A. Martialis.

Si manifeste doceri possit, jus aquæ ex veteri²⁴ more atque obseruatione²⁵ per certa loca proficiens utilitatem certis fundis²⁶ irrigandi causa exhibere: Procurator noster, ne quid contra veterem [formam] atque sollemnem morem innovetur, providebit. PP. 4. Non. Maji, MAXIMO II. & AQUILIA CONSS. 286.

De adificio altius sublatu: de fenestra in pariete vicini facta.

22. Idem A. Martialis.

Si manifeste doceri possit, jus aquæ ex veteri²⁴ more atque obseruatione²⁵ per certa loca proficiens utilitatem certis fundis²⁶ irrigandi causa exhibere: Procurator noster, ne quid contra veterem [formam] atque sollemnem morem innovetur, providebit. PP. 4. Non. Maji, MAXIMO II. & AQUILIA CONSS. 286.

De adificio altius sublatu: de fenestra in pariete vicini facta.

23. Idem A. Martialis.

Si manifeste doceri possit, jus aquæ ex veteri²⁴ more atque obseruatione²⁵ per certa loca proficiens utilitatem certis fundis²⁶ irrigandi causa exhibere: Procurator noster, ne quid contra veterem [formam] atque sollemnem morem innovetur, providebit. PP. 4. Non. Maji, MAXIMO II. & AQUILIA CONSS. 286.

De adificio altius sublatu: de fenestra in pariete vicini facta.

24. Idem A. Martialis.

Si manifeste doceri possit, jus aquæ ex veteri²⁴ more atque obseruatione²⁵ per certa loca proficiens utilitatem certis fundis²⁶ irrigandi causa exhibere: Procurator noster, ne quid contra veterem [formam] atque sollemnem morem innovetur, providebit. PP. 4. Non. Maji, MAXIMO II. & AQUILIA CONSS. 286.

De adificio altius sublatu: de fenestra in pariete vicini facta.

25. Idem A. Martialis.

Si manifeste doceri possit, jus aquæ ex veteri²⁴ more atque obseruatione²⁵ per certa loca profici

